

Karl XII. Oljemålning av David Schwartz, 1707.

Karl kröntes till kung då han var 15 år. Riksdagen tyckte att han var tillräckligt mogen – trots att han inte var myndig. Karl XII satte kungakronan själv på sitt huvud. Enväldet, att kungen själv bestämde allt, hade införts av Karl XII:s pappa. När Karl XII blev kung var han ansvarig för det han gjorde endast inför Gud.

I Karl XII:s fotspår

EN RUNDVANDRING

Karl XI ville att hans son skulle vara väl förberedd på att ta över kungariket Sverige. Därför fick Karl XII en grundlig utbildning. Sverige var en stormakt i Europa.

Karl XII, 1682–1718, tyckte om att rida och jaga. Redan som liten fick han följa med sin pappa ut och jaga. När han var sju år var han med om vargjakt på Djurgården. Sin första hjort sköt han när han var åtta år.

Under Karl XII:s tid som kung är Sverige i krig nästan hela tiden.

- 1700 bryter det stora nordiska kriget ut.
- Karl XII är borta från Sverige i 15 år.
- Landet är nära en militär och politisk katastrof.

Det var svåra och osäkra tider. Många blev missnöjda med enväldet.

Karl XII dog den 30 november 1718 vid Fredrikstens fästning i Norge. Kungen blev skjuten genom huvudet. Han var bara 36 år. Karl XII var inte gift och hade inga barn. Hur skulle det gå med styret av Sverige?

Med freden i Nystad 1721 var det slut på det svenska stormaktsväldet.

v.g.v.

Livrustkammaren

KUNGLIGA SLOTTET, SLOTTSBACKEN 3, 111 30 STOCKHOLM
08-519 555 44, www.livrustkammaren.se

RUM A

Karl XII:s uniform

Det går inte att se att det är kungens uniform. Den har inga gradbeteckningar. Men tyget är av en mycket fin kvalitet.

Den här uniformen hade Karl XII på sig när han dog i Norge. Kungen stod i en skyttegrav då han blev skjuten. Leran som finns på kappan är kanske från själva dödsögonblicket. Hålet från kulan som dödade kungen syns på hattens vänstra sida.

Det finns tydliga blodfläckar på båda handskarna. DNA test visar att det kan vara kungens blod. Stövlarna är av koläder och har »vador« som skyddar benen mot hugg och slag. Klackarna är av trä.

RUM C

Karl XII:s klocka

Klockan är tillverkad i London år 1700 av urmakaren Bellete. Kanske var det tänkt att kungen skulle få klockan i present. Han hade vunnit en stor seger i Narva just 1700. Men troligen hade Karl XII aldrig tillfälle att själv använda den. Klockan är ett tithålsur. Tiden visas genom två öppningar i urtavlan. Klockan dras upp med en nyckel på baksidan. Den yttre boetten är av guld. På undersidan finns det svenska riksvapnet, kungens eget vapen. Runt riksvapnet finns två ringar med de 49 vapnen från de landskap och provinser som hörde till Sverige på den tiden. Klockan stals från Livrustkammaren 1968. I mer än 30 år var den borta. 1999 kom den till försäljning.

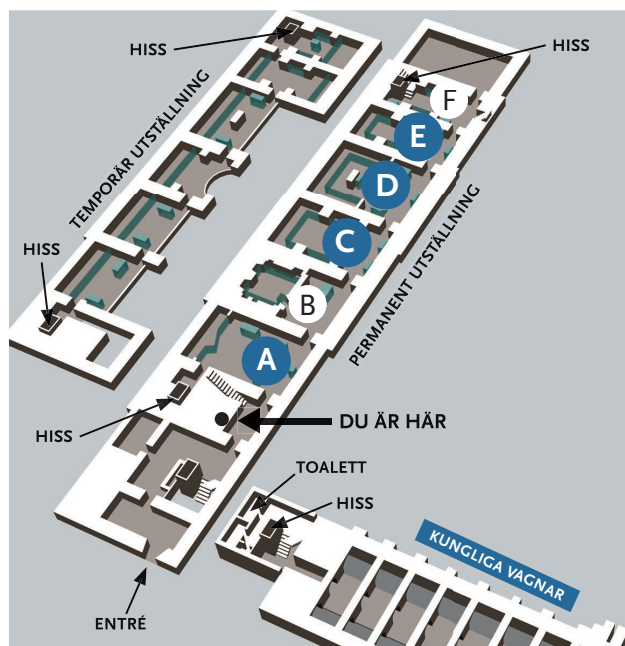
Genom en stor insamling köpte museet tillbaka klockan.

RUM D

Karl XII:s peruk

Karl XII lämnade Sverige 1700. Då slutade han att använda peruk. Kungen bar istället håret kortklippt, som sina soldater. 1714 lämnade Karl XII Turkiet. Han red till Stralsund i norra Tyskland på 15 dagar.

Ingen fick känna igen honom. Peruken var därför en bra förklädnad. Den är gjord av riktigt hår som är ljusbrunt och lockigt. Kungen kallade sig för Peter Frisk.

Karl XII:s utterskinnsmössa

Mössan är sydd av fyra kilar. Den är vaderad och har ett foder i sidan. Det berättas att Karl XII använt mössan i Bender 1713. Kungen fick ett sabelhugg i huvudet. Mössan räddade livet på honom.

RUM E

Karl XII:s segerhuva

På svart sammet ligger en del av Karl XII:s fosterhinna. När han föddes satt den som en mössa på huvudet. Förr i tiden trodde man att det betydde tur, att det skulle gå bra för barnet. Därför kallas det för segerhuva.

KUNGLIGA VAGNAR

Karl XII:s sadel

Sadeln är från början av 1700-talet. Den är av gul sammet och har smala silvergaloner. Kåporna är av läder, och sadelknappen är försilvrad. Schabraket, hästtacket, är av blå sammet med kungens krönta monogram, galoner och broderi i guld.

Karl XII:s klocka.